

Бу үүнүктү илдиэлэ сүрүн дьаһалынан муус устар 25 күнүгэр ыытыллар "Барыллаан куоластааһына" буолар. Манна "Бирч ныйыгыт Россия" политическай партия кэлэр күһүн, ол эбэтэр баалаан ыйын 8 күнүгэр буолар быыбарга кэлэр кандидаттарыны бигэрэтэр.

Эрдэ этилдибитин курдук муус устар ыйы 25 күнүгэр "Бирч ныйыгыт Россия" быыбарсыгынан аһамыт дьон үс хайыскаан саймаларын бигэрэттиктэрэ. Бастахынан, Ил Түмэн депутатын быыбарыгар Чурапчытааһы бигэр мандатка кэлэр кандидатты туруоруу буолуора. Иккисинэн, Ил Түмэн депутатыгар быыбардааһын партияны иккисинэн састаабын бигэрэттин ытыллыа. Үсүһүнэн, улутуе Мунууларын депутаттарыгар кандидаттары куоластаан чопчулааһын ытыллыа.

Эһини болоромтодугутар "Барыллаан куоластааһына" үс хайыскаан кэлэрбит дьомсукт истиниэхтэрэ:

ОДНОМАНДАТНЫЙ

1.Тобохов Семен Владимирович, 25 марта 1965 г.р. Главный специалист научно-металлического отдела, МКУ "Управление образования Чурапчинского улуса (района)".

2.Макаров Иван Константинович, 24 января 1982 г.р. Генеральный директор, ОАО "Сахатранснефтегаз".

ПАРТИЙНЫЙ СПИСОК

1.Гуляев Василий Васильевич, 7 августа 1968 г.р. председатель, улусного Совета депутатов МР "Чурапчинский улус (район)".

2.Дьоконон Николай Викторович, 6 января 1982 г.р. Главный специалист, отдел молодежи администрации МО "Чурапчинский улус (район)".

3.Попов Павел Павлович, 12 марта 1953 г.р. Директор-организатор, УСК ЦСП "Триумф" г. Якутска.

4.Шонеев Дмитрий Николаевич, 19 апреля 1976 г.р. Директор, ООО "СЗ-90".

5.Софодов Илья Игоревич, 23 апреля 1970 г.р. Начальник, Таттинской РЭС, ЦЭС ОАО АК "Якутскэнерго".

ЕДИНАЯ РОССИЯ

№	ФИО	Избирательный округ	Дата рождения	Партийная принадлежность	Избирательный округ
1	Гуляев Василий Васильевич	Председатель улусного (районного) Совета МО «Чурапчинский улус (район)»	07.08.1968	член	Когалинско-Марычканский
2	Гуляев Николай Николаевич	Директор ЧРССОШИ им. Д.П.Коркина	02.11.1966	член	Мугудайско-Телейский
3	Захаров Афанасий Афанасьевич	Автономное учреждение редакционно-издательского объединения «Сана олох», редактор-директор.	10.12.1971	член	Чаранско-Центральный
4	Дьячковский Михаил Владимирович	Директор Чурапчинской СОШ им. Н.М.Павлова	21.11.1955	член	Новгородовский
5	Оконешников Яков Павлович	проректор ГБОУ ВПО ЧИИФКиС,	24.06.1969		Новгородовский
6	Ушницкий Руслан Викторович	Чурапчинский участок ООО «Сана Спец Грасс», начальник	29.08.1978		Чаранско-Центральный
7	Тобохов Семен Владимирович	МКУ УО	25.03.1965		Ожулунско-Хатылганский
8	Дьоконон Николай Викторович	Администрация МО «Чурапчинский улус (район)», главный специалист	06.01.1982	член	Когалинско-Марычканский
9	Захаров Петр Петрович	ООО «Профстрой», зам. ген. директора	24.08.1966		Кытанахско-Арылахский
10	Макаров Иван Григорьевич	Чурапчинский филиал ГУП ЖСК РС(Я), председатель профкома	26.06.1952	член	Усун-Кельский
11	Константинов Василий Моисеевич	Начальник ЕДДС Чурапчинского улуса	01.08.1982		Мамдагайский
12	Аржаков Николай Афанасьевич	СХПК «Чурапча», зам. председателя	23.03.1956		Когалинско-Марычканский
13	Кузьмина Александра Петровна	СХПК «Чурапча», зам. председом	14.05.1954		Халхемтско-Чакырский
14	Саввин Егор Иванович	Филиал Чурапчинского ГУП ЖСК РС(Я), директор	23.08.1956	член	Аларско-Бахемтский
15	Чичигинаров Константин Константинович	МКУ «Управление образования Чурапчинского улуса», начальник	09.04.1967	член	Ожулунско-Хатылганский
16	Попова Фанна Ивановна	Марычканское ПО, зам.председателя	29.10.1960		Чаранско-Центральный
17	Петров Симон Васильевич	ООО «Дорожник», зам.ген.директора	29.03.1978	член	Холтогинско-Хадарский
18	Макарова Варвара Васильевна	ДО Якутского регионального филиала ОАО «Россельхозбанк» в с. Чурапча, управляющий	10.11.1962		Соловьевско-Болтогинский
19	Васильева Светлана Даниловна	Филиал Сахателеском ОАО «Ростсельхоз» ЛПХ №33, начальник	26.02.1954	член	Когалинско-Марычканский
20	Неустроева Александра Васильевна	МБОУ «Чакырская СОШ им. С.С.Яковлева - Эрилик Эристана», директор	01.12.1962	член	Халхемтско-Чакырский
21	Аропков Инокентий Николаевич	ООО «Техосмотр»	29.06.1970		Чаранско-Центральный
22	Яковлева Марьяна Николаевна	МБДОУ ЦРР – д/с «Мичур» с. Чурапча, заведующая	12.05.1959	член	Чаранско-Центральный
23	Филиппов Константин Инокентьевич	МКУ «Управление образования Чурапчинского улуса (района)», юрист	20.01.1981		Холтогинско-Хадарский
24	Смирников Василий Васильевич	Крестьянское хозяйство «Олохоос», глава	22.04.1954		Мугудайско-Телейский
25	Уурова Надежда Васильевна	МКУ «Управление образования», зам.начальника	29.09.1977	член	Аларско-Бахемтский
26	Барашков Владимир Петрович	Администрация МО «Чурапчинский улус (район)», зам.главы по строительству	12.04.1978	член	Кытанахско-Арылахский
27	Оконешников Иван Иванович	Училище Олимпийского резерва, зам.директора	26.07.1965	член	Аларско-Бахемтский
28	Собакин Семен Иванович	МБОУ Соловьевская СОШ им. П.М.Васильева	09.10.1977	член	Соловьевско-Болтогинский
29	Неустроев Константин Константинович	МКУ «Управление сельского хозяйства» Чурапчинского улуса (района), зам.начальника	16.12.1981		Ожулунско-Хатылганский
30	Захаров Дмитрий Иванович	Крестьянское хозяйство «Кутас», глава	23.10.1966		Арылахско-Кытанахский
31	Мохначевский Александр Андреевич	Кредитный кооператив «Чыаппара», председатель	20.07.1982		Аларско-Бахемтский
32	Луковцев Гаврил Гаврильевич	Пенсионер	17.07.1954		Холтогинско-Хадарский
33	Винокуров Лянтелейлоон Гаврилович	МО «Сылганский ивелег» зам. главы	22.01.1964	член	Усун-Кельский
34	Бодовский Алексей Сергеевич	МО «Чурапчинский улус(район)» ЕДДС, диспетчер	01.03.1986		Мамдагайский

БОТУРУУСКАЙ УЛУУС. ХОПТОБОЛОР

Хоптобо нэһилиэгэ Ботуруускай улуус историятыгар биһир ураты миэстэни ылар. 2000 с. Дьоккуускайга "Хоптобо хоһуун үлэһиттэрэ, айар талааннаахтара" диэн кинигэни Е.П. Капитонова суруйан таһаартарбыта. Бу кинигэ бэрт элбэх история кэрчитин арыһан биэрэр. Ол эрэри бу кинигэ киирбит хос хатылаабакка, Хоптобо суруллубут историятыгар эбэ, төрөөбүт-үөскээбит нэһилиэгим туһунан манныгы суруйуохха сөп.

Федот Захаров Ботуруускай улуус сахаларын төрүт уустара документальной очеркатыттан ылан суруйдаахха: "... Халаар улахан нэһилиэк, Бабаца, Хоптобо, Таатта-Хоптобо, Амма Хоптобо, Бойуот, Төһүргэс, Уоһан, Эмэньни диэн аҕа уустаах. Былыргыта Хатылы ууһа. Халаар уонна Уйулга диэн дьон олохтооттара үһү диэн ааттара эрэ иһиллэр. Эмэньники диэн дыахтар эбитэ үһү. Кини Уодэй диэн баай кини хотун ойор эбит. Дыахтар аатынан аҕа ууһа ааттаммыта көрөхсөбиллээх..."

Төһү 4 уоллаах эбит: Бечек, Ясаул, Бечек, Балтута, Бөтөс. Балартан Назаровтар, Фоминнар, Гермогеновтар, Поисеевтар, Платоновтар, Осиповтар, Лукиннар, Кириллиннар үөскээн тахсыбыттар.

Уодэй Эмэньники диэн ойор олус элбэх уол оҕолорго уонна халын Халаары тэниппит. Уолаттара: Баца, Марган, Килэн, Тураах Ороһуот, Абылыгы, Бөтөс Быгыгы, Чойук, Бекенек, Кыгчай, Ылтанын, Убандай, Күрсэн Балартан Пудовтар, Анемподистовтар, Софроновтар, Тарасовтар, Романовтар, Федосеевтар, Павловтар, Харитоновтар, Эверстовтар, Филипповтар, Дьячковскайдар, Ларионовтар, Елисеевтар, Софроновтар үөскээн тахсыбыттар.

Хоптобо аатын ууһугар быһа хоһуйан, Эмэньники уола Бөтөс Быгыгы уонна Тураах Ороһуот ыччаттара тэнийэн, Дьэбириэһэлтэр, Федуловтар, Лавровтар, Федосеевтар, Павловтар уола. араспаанньанан киирбиттэрэ буолуо.

Эмэньники аҕа ууһугар кини уолаттара Абылыгы, Марган ыччаттара Харитоновтар, Анемподистовтар, Софроновтар, Тарасовтар, Пудовтар киирэллэр.

Таатта-Хоптобо аҕа ууһа Төһү ыччаттарыттан төрүттэммит буолуон сөп. Назаровтар, Фоминнар, Гермогеновтар диэн.

Өксөкү революциятын иннинэ Халаар 8 аатын ууһуттан Эмэньники аатын ууһун дьонно бас-көс оруолу нэһилиэккэ ылбыттара маалдьар суох.

1914 сыллаахха Хоптобо уонна Таатта-Хоптобо аатын ууһа туспа нэһилиэк буолбуттарыгар Эмэньники аатын ууһун кинигэ Владимир Харитонов кинээс буолбута уонна 2-с Халаар нэһилиэгэ диэн ааттанан араахсыбыттар. Оччолорго кинээһи ылбытча анаабааттар. Хайаан да кинээс өртө кинээс, кулуба өртө кулуба буолуохтааҕа. Араспыһа Романовтар династиялара 300 сыл устата ыраахтааҕылаахтары куттук нэһилиэккэ, улууска баһылаабыт дьон баһылы тураллара. Эмэньники аатын ууһуттан Николай

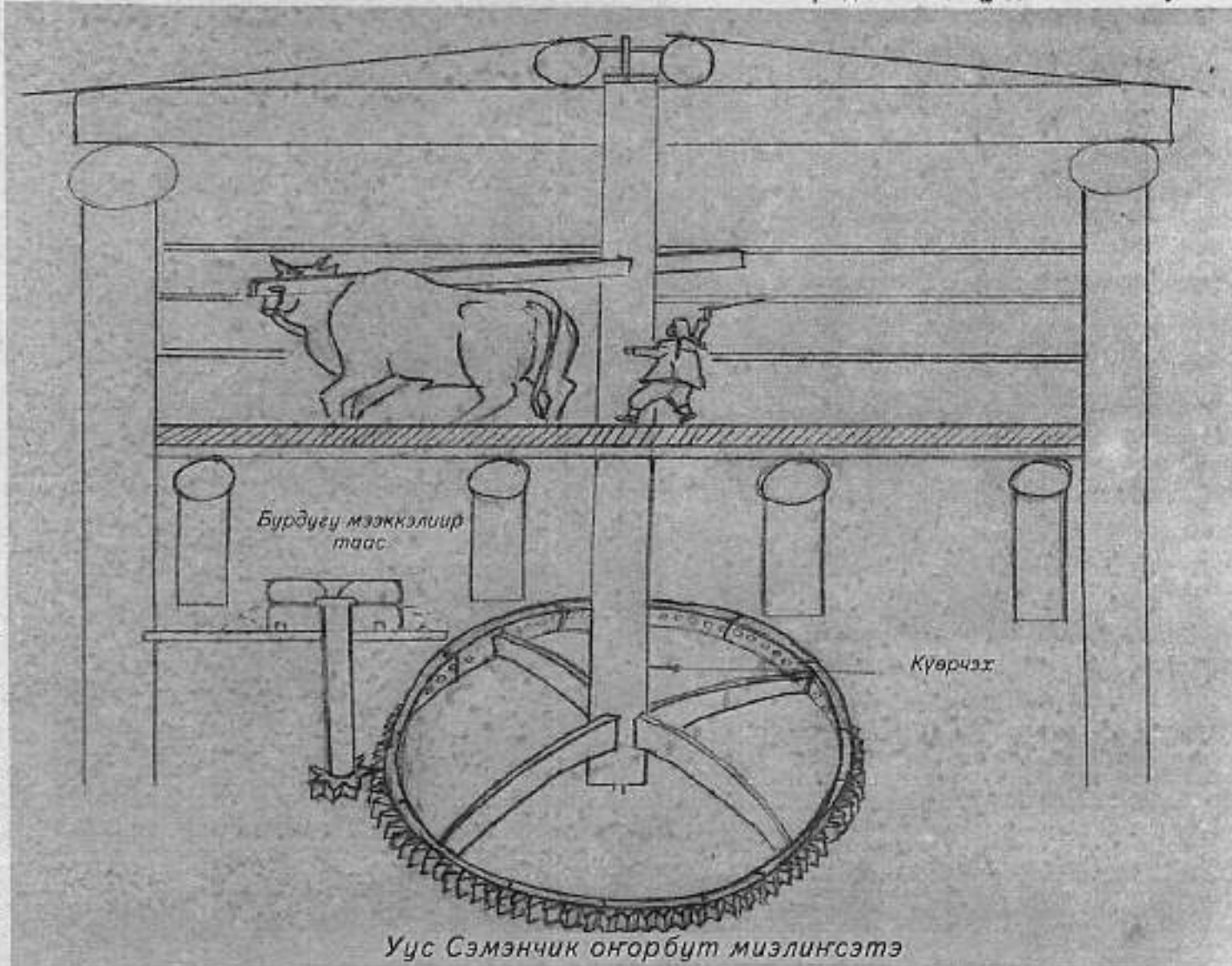
Тиистээх уобуручча бурдук таһын лаппаакылаах баал нөһүө эргийэр. Бурдук тардар таас аллараа чааһа хамсаабакка хараһаланан даарга турар. Уодэй эргийэр таас ортогугар дьөлөһүнэн бурдук кутуллар. Маак-калэммит бурдук даарга тохтор. Уус Сэмэнчик мээлинсэтин 1910 сыллардаахха туһут курдук.

Хоптоболор 1914 сыллаахха араах салларгар сирдэрэ-уоттара олус кыларас эбит. Лампаттан Хандарачайыга дылы - 6 км. Бу нэһиликтэрин устата сир. Туората Хордугтан Диринг куулатыгар дылы - 5 км. Нэһилиэк кыраһыссатын кэрийэ хаамтаахха, 3 көс эрэ кэринэ сир буолуо, былыргы кини туут хайыһарынан күн ангара эргийэр сирэ буоллаҕа. Ой иһин хоптоболор бурдук үүннэрэн, айахтарын ииттэллэр. Бултаан-алтаан, айахтарын ииттэллэрэ суох ээ. Балыктаахтарын Улахан Кууһа эрэ оччолорго суох.

Сага Сөбизекэй быһаас калбитигэр

киһэттин оскуола көрдүөрө нэһилиэк кулуубугар кубулуйара. Араас мунһахтар, кэсирдэр, саха театры артыстарын испэктээкиллэро барыта манны буолаллара. Нэһилиэк түмсэр кинээс оскуола-кулууп буолбута. Спортивнай саала волейболлуурга эппиэттиир үрдүк ээ. Истизнэтин миэтэрэ курдук буолу хаһан, дирингэтан баран, тутан таһаарбыттар. Ол суотугар таһыттан көрдөхкө, уопсай оскуола үрдүгүттан чорбойоро. Көрүдүөртэн саалага киирэрэ аллараа киириэһинэн түһэрбит. Сарсыардаангы зарядка уонна физкультура уруога 1930-с сылларга инники күөһү турбута. Физкультура учууталынан Павел Титович Пилипин Дьоккуускайдаагы байыаннай национальнай оскуоланы бүтэрээт, 1938-39 сылтан үлэлээбит.

Спортсаала толору гимнастическай снарядынан хааччыллыбыта-бруссы, перекладина, конек, о. д. а. барыта баара диэн оччотооҕу дьон кэпсээлэрэ. Ос-

Уус Сэмэнчик оҕорбут мээлинсэти

Михайлович Харитонов 1918 сыллаахха Ботуруускай улуус Мунһааһын депутаттынан талыллан үлэлээбиттэринэн биллэр.

Өксөкү революциятын кэнниттэн урукку дыһалта дьонно тохтообуттара. Сага салалта дьонно үүнэн-сайдан тахсыбыттар. Хоптобо аатын ууһугар Бөтөс Быгыгы уолаттарыттан Дьэбириэһэлтэр, Федуловтар, Лавровтар Дыахтар мээчийбит, Хордугу эңгэр хоройон олохтооттар. Бу аҕа ууһуттан Лавровтар уоллара Чакыртан Уус Сэмэнчик кыһын ойох ылбыт. Уус Сэмэнчик (Семен Ефремов) 3 кыһаах эбит. Уһуоннэригэр киибит буолбуттарыгар бурдук тардар мээлинсэти оҕорон бөлөхтөөр эбит. Бука кырыттарыттан туора аҕа ууһун дьонно атаһа-абатыннар, убаастаатыннар диэн буолуо.

Мээлинсэ диэн 10х10 м иэннээх, икки этээстээх дьон саа үрдүктээх производственный тутуу буолар. Уус Сэмэнчик мээлинсэтигэр иккис этээһигэр оҕус төгүрүччү хаама күүрүлээх уонна хатырыгынан сабылаах сарай курдуктаах. Аллараа этээс 7 м диаметрдаах төгүрүк хатырыгынан оҕуһуллубут уобуручча баар. Уобуруччаны тула (шестеренка курдук) мас лаппаакы тиистэрдээх. Быһатын эттээх, күөрчэх курдук ортогугар суон маһынан оҕус эргийэр суон маһа илээс эттээх курдат тахсар.

аан бастаан үөрөхтээһин боһуруоһа турбута. Хоптоболор үөрөхтэннэхтэринэ эрэ айахытын ииттэрбит буолуо диэн тутта өйдөөбүттэрэ. Онтон 6 көс усталаах, 5 көс туоралаах улахан нэһилиэктэр сүөһү-ас да көрдөхкө, аһыыр аһы булуллуо дии санаан үөрөхтээһингэ, оскуола тутуутугар олус ыксаабатахтара.

Хоптобо нэһилиэгин Дьэбириэһэлтэр ыччаттара биһирдэ тоҕо көтөн салыбыттар. 1931 сыллаахха "Кыһыл ыйдаҕа" артыал бэрэссэдэтэлэ Уйбан Алексеевич Эверстов (Чуругун) 1931-1932 сс. үөрэх дьылыгар нэһилиэк оскуолатын сэбиэдиссэйэ. Кини быраата Миэтэрээс Эверстов 1931-1935 сс. Хоптобо Сэбиэтин бэрэссэдэтэлэ тастын убайдара Михаил Михайлович (Мэхээччэ). Кинилэр салайаннар, нэһилиэккэ мээлинсэ кэнниттэн биһирдэ суолталаах тутууну, сэттэ кылаастаах оскуоланы биһирдэ иһигэр дьонно түмэн, тутан, үлэһиттэригэр бэрэ. Оскуола үөрөнн, сүрдэх үчүгэй спортивнай площадкатыгар оонньоон, сүүрэн-көтөн Аан дойду чемпионнара, олимпийскай чемпион үүнэн-үөскээн тахсыбыттар.

1935 сыллаахха тутуллубут оскуола 20-с үйэ толору эппиэттиир гына сахалыы бырайыактанан тутуллубут эбит. Ол курдук, көрдүөрө сүрдэх кинээс ээ. Иһигэр сценалааҕа. Онон

куола соһуруу өтүгүр 300 м сүүрэр эргиттэлээх спортивнай площадка баара. Саас эрдэттэн итиннэ хайыһар, ГТО нурманын туттарыы ыһтыллара. Саас куурдар эрэ дэриэбинэ оҕолоро, эдэр ыччата мустан волейболлуура. 4-5 хамаандага араахсан киирсэллэрэ. Быһаах былдьаһы, араас оонньоулар күн айы түүн 12 чааска дэри буолаллара. Павел Титович саҕана кэсир аайы гимнастическай эрчиллэлэри оҕорууну оскуола үөрэнэччилэрэ үксүлэрэ сатыыллара.

Хоптоботтон байлэрин кыанар, күүстээх-уохтаах оҕолор үүнэн-үөскээн тахсыбыттар. Аҕа дойду сэриитин иннинэ Чурапчытаагы педагогическай училищени бүтэрэн, сирэ-уота суох Хоптобо ыччаттара учуутал идэтин баһылаан, оройуон интеллигенциятын төрүттээбиттэрэ. Агардас Дьэбириэһэлтэртэн Сэмэн оҕолоро Василий Семенович, Алексей Семенович, Гаврил Семенович, Пелагея Семеновна, Марфа Семеновна, Мария Семеновна. Аҕа дойду сэриитэ бүтэтин кытары үксүлэрэ Диринг оскуолатыгар учууталынан үлэлээбиттэрэ. Дьэбириэһэлтэртэн бастакы учуутал идэтин ылбыт кининэн Татьяна Петровна Эверстова буолар.

ЭРЭЛИК

(Салгыта бэчээттэннэ).

